

บทที่ ๔

ปัจจัยทางสถานเศรษฐกิจที่อาจยังผลต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

ปัจจัยทางเศรษฐกิจนับว่าเป็นสาเหตุอันหนึ่งที่มีผลต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร โดยทั่วไปครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมักจะต้องการให้บุตรของตนได้รับการศึกษาในระดับต่ำ ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง ซึ่งในบทนี้จะได้พิจารณาถึงลักษณะทางเศรษฐกิจที่อาจมีผลต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรของคนไทยในชนบท

๑. อาชีพของบิดา

เป็นที่ยอมรับกันในประเทศต่าง ๆ ว่าระดับการศึกษาของบุตรจากครอบครัวที่มีอาชีพต่างกันนั้น ย่อมแตกต่างกัน จากการศึกษานี้ของ F. Tomasson พบว่า ครอบครัวที่สามารถยกระดับฐานะทางสังคมได้คือนั้น ขึ้นอยู่กับอาชีพของแต่ละครอบครัว และอาชีพของบิดามารดาก็มีความสำคัญต่อความก้าวหน้าของบุตรในอนาคต^{๑๘} ผลจากการวิจัยของ Segmour Martin และ Reinhard Bendix พบว่า อาชีพของบิดามีความสำคัญต่อการเลื่อนระดับฐานะทางสังคมของบุตร โอกาสที่บุตรจะเลื่อนระดับฐานะใดมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะส่งเสริมบุตรของตนจากบิดาในแต่ละอาชีพ^{๒๐}

Angela Lane พบว่า บุตรที่มีระดับฐานะและชื่อเสียงดีกว่าบิดานั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของบุตร การประกอบอาชีพหรือแบบอย่างการทำงานของบุตรแต่ละคน ขึ้นอยู่กับความสามารถที่ตนได้รับการฝึกฝนอบรมมากับระดับของสังคมเมื่อบุตรได้เริ่มเข้าทำงาน

^{๑๘} Richard F. Tomasson, op. cit., p. 119

^{๒๐} Segmour Martin Lipset and Reinhard Bendix, Social Mobility in Industrial Society, (Los Angeles A. University of California Press, 1960) p. 184

ระยะเวลาของการศึกษาและการมีชื่อเสียงในกิจการอาชีพของบิดา^{๒๑} จากการศึกษาของ F. M. Martin กับ A. H. Halsey ถึงเรื่องความต้องการใ้บุตรได้รับการศึกษาของ ผู้ปกครองที่มีความรู้ระดับชั้นประถมศึกษาในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเมือง ฮาดฟอร์ดไชน์ สหราชอาณาจักรแล้ว พบว่า ผู้ที่มีความต้องการใ้บุตรของตนได้รับการ ศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป โค้ดแบบิตาในกลุ่มอาชีพผู้บริหารงานชั้นสูง ร้อยละ ๗๐ กลุ่มบิดาที่ปฏิบัติงานใช้วิชาชีพ ร้อยละ ๓๘.๗ กลุ่มบิดาที่มีอาชีพทางใช้แรงงานฝีมือ ร้อย ละ ๕๐ กลุ่มบิดาที่มีอาชีพปฏิบัติงานไร้ฝีมือ ร้อยละ ๓๕ บิดาที่มีอาชีพปฏิบัติงานไร้ฝีมือนี้ ร้อยละ ๓๓.๘ ไม่มีความต้องการใ้บุตรได้รับการศึกษาถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา และสรุป ว่ากลุ่มอาชีพปฏิบัติงานไร้ฝีมือมีความต้องการใ้บุตรได้รับการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ค่ากว่าอาชีพอื่นทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว^{๒๒} แสดงให้เห็นว่าอาชีพของบิดามีความสำคัญต่อ ความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

จากรายงานการวิจัยของกรมสามัญศึกษาถึงสาเหตุที่ทำให้เด็กนักเรียนประชาบาล ของจังหวัดกาญจนบุรีไม่ใคร่เข้าสอบได้ พบว่า อาชีพของผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องเป็น อย่างมาก เพราะในชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา และรับ งานจ้างงานเบ็ดเตล็ด ซึ่งการประกอบอาชีพเช่นนี้จะมีผลกระทบกระเทือนต่อการศึกษาของ บุตรในเรื่องใช้แรงงานเด็กทั้งในทางตรงและทางอ้อม จึงทำให้เด็กไม่มีเวลาพอแล้วไม่ ใ้สอบได้^{๒๓}

^{๒๑} Angela Lane, "Occupational Mobility in Six Cities," American Sociological Review, University of Chicago, Vol. XXXII, No. 5 (October 1968) p. 748

^{๒๒} D. V. Glass & Jr. Hall, "Social Mobility in Great Britain: A Study of Intergeneration Changes in Status," Social Mobility in Britain, (London: Kegan Paul L.(td.) 1967), pp. 181 - 182

^{๒๓} กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา, รายงานการวิจัยสาเหตุที่เด็กไม่ใคร่เข้า สอบในโรงเรียนประชาบาลจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๐๘ (พระนคร: โรงพิมพ์ คุรุสภา พระสุเมรุ ๒๕๐๘) หน้า ๑๑ - ๑๒

ผลจากตารางที่ ๑๓ ปรากฏว่า บิดาที่มีอาชีพเป็นเกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำ คือ ต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาจบเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๗ ถึงร้อยละ ๖๗.๔ ลำดับรองลงมาได้แก่บิดาที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น อาชีพรับจ้างเป็นกรรมกร มีร้อยละ ๔๕.๗ ส่วนบิดาที่อยู่ในกลุ่มอาชีพรับราชการและกลุ่มอาชีพค้าขายนั้น ส่วนใหญ่มุ่งหวังให้บุตรของตนได้รับการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป คือร้อยละ ๗๐.๘ และ ๖๐.๘ ตามลำดับ ในการศึกษาครั้งนี้จะเห็นได้ว่ากลุ่มอาชีพของบิดามีความสำคัญต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรเป็นอย่างมาก กล่าวคือ บิดาที่ประกอบอาชีพรับราชการนั้นมีความมุ่งหวังให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง จนทำให้เห็นความแตกต่างไปจากกลุ่มอาชีพเกษตรกรและอาชีพกรรมกรเป็นอย่างมาก ซึ่งบิดาในกลุ่มอาชีพหลังนี้ต่างมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรต่ำ

เมื่อศึกษาถึงความคิดว่าจะให้บุตรได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปตามกลุ่มอาชีพของบิดาจากตารางที่ ๑๔ ปรากฏว่า บิดาที่อยู่ในกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ซึ่งได้แก่พวกกรรมกรรับจ้างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าไม่ควรให้บุตรของตนเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปมากที่สุดถึงร้อยละ ๖๒.๘ อันดับรองลงมาได้แก่กลุ่มอาชีพเกษตรกร มีจำนวนร้อยละ ๔๗.๓ ส่วนกลุ่มอาชีพค้าขายและกลุ่มอาชีพรับราชการนั้นส่วนใหญ่ต่างมีความคิดเห็นว่าควรให้บุตรของตนได้เรียนต่อในชั้นสูง ๆ ขึ้นไปมากกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกรและอาชีพอื่น ๆ คือร้อยละ ๕๒.๒ และ ๔๔.๖ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า บิดาที่ไม่ทราบอาชีพนั้นมียุทธศาสตร์ส่วนของการคิดเห็นว่าควรให้บุตรของตนได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปถึงร้อยละ ๔๔.๔ จากการศึกษาครั้งนี้จะเห็นได้ว่าอาชีพของบิดามีความสำคัญต่อการศึกษาของบุตรเป็นอย่างมาก กล่าวคือ บิดาที่มีอาชีพใช้แรงงานส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าไม่ควรให้บุตรของตนได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไป ส่วนบิดาที่มีอาชีพรับราชการและค้าขายนั้น ต่างมีความคิดเห็นว่าควรให้บุตรของตนได้เรียนต่อในชั้นสูง ๆ ขึ้นไปสูงกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกรและอาชีพที่ใช้แรงงาน

ตารางที่ ๑๓

อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามกลุ่มอาชีพของบิดา

กลุ่มอาชีพของบิดา	ระดับการศึกษาที่ต้องการให้บุตรได้เรียนถึงชั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความสมัครใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	* (ก)	-	-	-	-	* (ก)
เกษตรกร	๖๗.๘	๑๘.๗	๘.๘	๓.๕	๑๐๐	๒๖๒
คหกร	๑๓.๒	๖๐.๘	๒๑.๗	๔.๓	๑๐๐	๒๓
รับราชการ	-	๗๐.๘	๒๙.๒	-	๑๐๐	๒๔
อื่น ๆ	๔๕.๗	๔๕.๗	๘.๖	-	๑๐๐	๓๖
ไม่ทราบ	๓๓.๓	๓๓.๓	๑.๑	๒๒.๒	๑๐๐	๘
รวม	๕๖.๘ (๒๐๑)	๒๘.๐ (๘๘)	๑๑.๘ (๔๒)	๓.๔ (๑๒)	๑๐๐	๓๕๔

$$\frac{2}{7} = ๘๖.๘๕๐ \quad \frac{2}{X} (๐.๐๑) = ๓๐.๕๗๘$$

* (ก) ตัวอย่างมีน้อยกว่า ๕ ราย

ตารางที่ ๑๔

อัตราส่วนร้อยละของความคิดว่าควรจะให้บุตรเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไป
จำแนกตามกลุ่มอาชีพของบิดา

กลุ่มอาชีพของบิดา	ความคิดว่าควรจะให้บุตรเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไป				รวม	
	ไม่ควร	ควร	ไม่แน่ใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	-	* (ก)	-	-	-	* (ก)
เกษตรกร	๔๗.๓	๓๖.๐	๔.๙	๑๑.๘	๑๐๐	๒๖๒
ค้าขาย	๒๖.๑	๕๒.๒	๔.๓	๑๗.๔	๑๐๐	๒๓
รับราชการ	๒๕.๐	๔๔.๖	๑๖.๗	๑๖.๗	๑๐๐	๒๔
อื่น ๆ	๖๘.๘	๒๘.๖	๒.๙	๕.๗	๑๐๐	๓๖
ไม่ทราบ	๒๒.๒	๔๔.๔	๑๑.๑	๒๒.๒	๑๐๐	๙
รวม	๔๕.๒ (๑๖๐)	๓๗.๐ (๑๓๑)	๕.๗ (๒๐)	๑๒.๑ (๔๓)	๑๐๐	๓๕๔

$$\chi^2 = ๒๑.๒๑๗$$

$$\chi^2 (๐.๐๑) = ๓๐.๕๗๘$$

* (ก) ตัวอย่างมีน้อยกว่า ๕ ราย

๒. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวนั้น เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้การดำเนินชีวิตของแต่ละครอบครัวมีความแตกต่างกันออกไป ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีกว่า น่าจะมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง จากการศึกษเกี่ยวกับนักเรียนที่ต้อออกจากการศึกษากลางคืนของโรงเรียน ๖ แห่งในจังหวัดสมุทรสงครามของ C. G. Galvert พบว่า การร้อยละ ๖๐ ของนักเรียนทั้งชายและหญิงที่ออกจากโรงเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ เกือบร้อยละ ๓๕ มีระดับฐานะปานกลาง และประมาณร้อยละ ๕ มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในขั้นดี จะเห็นว่าเพราะฐานะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้บุตรต้องออกจากการศึกษากลางคืน แม้มการศึกษาของบุตรนั้นจะอยู่ในระหว่างชั้นการศึกษาภาคบังคับก็ยังไม่สามารถที่จะยับยั้งได้^{๒๔} จากการศึกษาของ Irving Kreuss โดยการนำเอาเด็กของกลุ่มที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำไปเปรียบเทียบกับเด็กที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง ปรากฏว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มของครอบครัวที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลางมีแนวโน้มที่จะได้รับการศึกษาต่อในระดับชั้นสูงมากกว่าเด็กของกลุ่มที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ^{๒๕} จากการศึกษาวิจัยถึงสถานภาพทางสังคมของชาวเมืองเมืองอยุธยา ของสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสำคัญต่อความสนใจทางคานการศึกษาของบุตรเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ไม่ปรากฏว่ามีบุตรหรือบุคคลใน

^{๒๔}C. G. Galvert, "Report to the Department of Elementary and Adult Education," Ministry of Education, Bangkok 1968, p.130

^{๒๕}Irving Kreuss, "Sources of Educational Aspirations Among Working - Class Youth," American Sociological Review. Vol. XXIX, No. 6, (December 1964), p. 868

ครอบครัวที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจยากจนจะได้รับการศึกษาเกินกว่าชั้นมัธยมศึกษา ส่วน บุตรหลานของครอบครัวที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและร่ำรวยนั้น ได้รับการศึกษา ในระดับสูง^{๒๖} จากผลการศึกษาของ ดร. คัทคิ์ ฉาสุขนิรันดร พบว่า ชาวชนบทส่วนใหญ่ยัง นิยมส่งลูกเขาเรียนเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๔ ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับเท่านั้น เมื่อจบ การศึกษาจากโรงเรียนประชาบาลแล้วก็ไม่ค่อยมีผู้ใดส่งลูกเขาไปศึกษาต่อกันมากนัก เพราะ หัวหน้าครอบครัวเหล่านั้นเกรงจะไม่มีเงินพอในการส่งเสียให้ลูกเรียนหนังสือ^{๒๗} Harbison และ Myers พบว่า เด็กวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี จากครอบครัวที่มีระดับฐานะ ทางเศรษฐกิจสูง จะมีโอกาสได้รับการศึกษาต่อโดยไม่หยุดช่วงัก เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มี ระดับฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาเพราะต้องออกจากโรงเรียนมาทำงานเพื่อ หารายได้^{๒๘}

ผลจากตารางที่ ๑๕ นั้นมีลักษณะสอดคล้องกับการศึกษาตามที่ได้อธิบายมาแล้วคือ ครอบครัวที่อยู่ในระดับฐานะจนมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาคำ (ป.๑ - ป.๗) มาก ที่สุดถึงร้อยละ ๗๘.๒ และครอบครัวที่นักสำรวจไม่ทราบฐานะกับครอบครัวที่มีระดับฐานะอยู่ ในขั้นนี้ มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาสูง คือระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปมากที่สุด คือ ร้อยละ ๔๓.๕ และ ๔๐.๐ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ ๑๕.๔ ของครอบครัวที่มี ระดับฐานะจนแล้วจะเห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจนว่า ครอบครัวที่มีระดับฐานะคือนั้นมี

^{๒๖}สถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย "สถานภาพทางสังคมของ ชาวเมืองเมืองอยุธยา" วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี ที่ ๗ ฉบับที่ ๑ มกราคม ๒๕๑๓ หน้า ๑๘๑

^{๒๗}ดร. คัทคิ์ ฉาสุขนิรันดร เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๕๖

^{๒๘}F. Harbison and C.A. Myers, Education, Manpower, and Economic Growth, Strategies of Human Resource Development. (New York. Mc. Graw - Hill, 1964) p. 11

ความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในอัตราส่วนสูงมาก ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าครอบครัวที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจสูง ย่อมมีทรัพย์สินพอเพียงสำหรับใช้จ่ายเนื่องในการศึกษาของบุตรได้ดีกว่าครอบครัวที่มีระดับฐานะปานกลางและฐานะจน และอาจจะเป็นไปได้ว่าครอบครัวที่มีระดับฐานะอยู่ในชั้นดี มีความต้องการที่จะรักษาระดับฐานะทางสังคมให้ดียิ่งขึ้น จึงต้องการให้การศึกษาของบุตรอยู่ในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตามครอบครัวที่มีระดับฐานะอยู่ในชั้นดีก็ยังไม่สามารถตัดสินใจในการศึกษาของบุตร โดยต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาตามความสมัครใจสูงกว่าครอบครัวที่มีระดับฐานะอื่นถึงร้อยละ ๒๐

เมื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัวว่าควรให้บุตรของตนได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปหรือไม่ จากตารางที่ ๑๖ แล้วพบว่า ครอบครัวที่มีระดับฐานะจนมีความคิดเห็นว่าไม่ควรให้บุตรได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปมีอัตราส่วนสูงที่สุดถึงร้อยละ ๕๑.๕ ส่วนครอบครัวที่มีระดับฐานะปานกลางและอยู่ในชั้นคั่นกลางมีความคิดเห็นว่าไม่ควรให้บุตรได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปอีกมีอัตราส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ ๔๒ แต่เป็นที่น่าสนใจว่าครอบครัวที่มีระดับฐานะจนมีความคิดเห็นว่าให้บุตรของตนได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไป มากกว่าครอบครัวที่มีระดับฐานะปานกลางและอยู่ในชั้นดี และนอกจากนี้ครอบครัวที่มีระดับฐานะปานกลางและอยู่ในชั้นดีก็ยังมี ความไม่แน่ใจว่าบุตรของตนควรจะได้เรียนสูงขึ้นไปอีกหรือไม่ มากกว่าครอบครัวที่มีระดับฐานะยากจน ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าครอบครัวที่มีระดับฐานะปานกลางและอยู่ในชั้นคั่นกลาง เกิดความไม่แน่ใจในความสามารถของบุตรที่จะเรียนต่อไป จึงเป็นผลให้ครอบครัวที่มีระดับฐานะปานกลางและอยู่ในชั้นดี มีความคิดเห็นว่าควรให้บุตรของตนได้เรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไปต่ำกว่าครอบครัวที่มีระดับฐานะจําเล็กน้อย

ตารางที่ ๑๕ อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตาม
ระดับฐานะของครอบครัว

ระดับฐานะของครอบครัว*	ระดับการศึกษาที่ต้องการให้บุตรได้เรียนถึงชั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความ สมัครใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
จน	๗๘.๒	๑๕.๔	๔.๓	๒.๑	๑๐๐	๑๓๔
ปานกลาง	๔๖.๕	๓๒.๕	๑๗.๐	๔.๐	๑๐๐	๑๔๗
อยู่ในขั้นที่ ไม่ทราบ	๓๖.๐	๔๐.๐	๒๐.๐	๔.๐	๑๐๐	๕๐
รวม	๕๖.๘ (๒๐๑)	๒๘.๐ (๘๘)	๑๑.๘ (๔๒)	๓.๔ (๑๒)	๑๐๐	๓๕๔

$$\chi^2 = ๔๓.๒๓๒$$

$$\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๑๗$$

* หมายเหตุ หน้า ๑๕

ตารางที่ ๑๖ อัตราส่วนร้อยละของความคิดว่าควรจะให้บุตรเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไป จำแนกตามระดับฐานะของครอบครัว

ระดับฐานะของครอบครัว*	ความคิดว่าควรจะให้บุตรเรียนต่อในชั้นสูงขึ้นไป				รวม	
	ไม่ควร	ควร	ไม่แน่ใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
จน	๕๑.๕	๔๐.๓	๒.๓	๕.๙	๑๐๐	๑๓๔
ปานกลาง	๔๒.๒	๓๔.๑	๙.๕	๑๔.๒	๑๐๐	๑๔๗
อยู่ในชั้นดี	๔๒.๐	๓๔.๐	๑๕.๐	๑๘.๐	๑๐๐	๕๐
ไม่ทราบ	๓๔.๑	๕๒.๑	-	๑๓.๘	๑๐๐	๒๓
รวม	๔๕.๒ (๑๖๐)	๓๗.๐ (๑๓๑)	๕.๗ (๒๐)	๑๒.๑ (๔๓)	๑๐๐	๓๕๔

$$\chi^2 = ๑๖.๘๐๑$$

$$\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๑.๖๖๖$$

* หมายเหตุ หน้า ๑๕

๓. จำนวนเนื้อที่ถือครองและการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

เนื่องจากประชากรในชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และวิธีการเพาะปลูกสมัยใหม่ยังไม่แพร่หลายนัก เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีที่ดินจำนวนมากเพื่อใช้ประกอบการเกษตรกรรม และที่ดินนี้อาจใช้เป็นที่ตั้งไว้สำหรับฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรในชนบทได้อย่างหนึ่ง ฉะนั้นจำนวนเนื้อที่ถือครองหรือการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นน่าจะมีผลต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร James D. Cowhing ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการกระจายของเกษตรกรที่มีที่ดินในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม กับเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ในสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาเฉพาะชาวนิวซาวอายุตั้งแต่ ๑๖ - ๒๔ ปี พบว่าผู้ที่มาจากชนบทและไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาแล้วได้เรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ร้อยละ ๕๓ ผู้ที่มาจากชนบทและมีที่ดินเป็นของตนเองในการประกอบเกษตรกรรม ร้อยละ ๖๑ และสรุปว่า ผู้ที่มาจากชนบทและมีที่ดินในการประกอบเกษตรกรรม มีความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสูงกว่า ผู้ที่มาจากชนบทและไม่มีที่ดินในการประกอบเกษตรกรรม ^{๒๔}

^{๒๔} James D. Cowhing, "Early Occupational Status as Related to Education and Residence", American Rural Sociology Review, Vol. XXVII, No. 1, (March 1962) pp. 18 - 23

ผลจากตารางที่ ๑๗ ก. ผู้ที่ต้องการให้บุตรของตนเองได้รับการศึกษาในระดับต่ำ คือชั้นประถมศึกษา ป. ๑ - ป. ๓ มากที่สุดคือ หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ทราบจำนวนเนื้อที่ถือครองของตนเอง รองลงมาได้แก่หัวหน้าครัวเรือนที่มีเนื้อที่ถือครองจำนวน ๑ - ๑๕ ไร่ และผู้ที่ต้องการให้บุตรของตนเองได้รับการศึกษาในระดับสูง คือชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปได้แก่หัวหน้าครัวเรือนที่มีเนื้อที่ถือครองเป็นจำนวน ๒๐ ไร่ขึ้นไป ถึงร้อยละ ๒๖.๓ ซึ่งผลของตารางนี้ก็ได้สอดคล้องกับการศึกษาที่เกี่ยวข้องนั่นคือ ผู้ที่มีเนื้อที่ถือครองมากน่าจะมีความต้องการให้บุตรของตนเองได้รับการศึกษาสูงกว่าผู้ที่มีเนื้อที่ถือครองน้อยกว่า

ผลจากตารางที่ ๑๗ ข. หัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ใช่เกษตรกรและไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน มีความต้องการให้บุตรของตนเองได้รับการศึกษาในระดับต่ำ คือ ชั้นประถมศึกษา ป. ๑ - ป. ๓ สูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่ทราบว่าตนเองมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ในทางตรงกันข้ามหัวหน้าครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินก็มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปสูงกว่าหัวหน้าครัวเรือนอื่น ๆ ด้วย

ตารางที่ ๑๗ ก. อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามจำนวนเนื้อที่ถือครองของหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

จำนวนเนื้อที่ถือครอง	ระดับการศึกษาที่ต้องการให้บุตรได้เรียนถึงชั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความสมัครใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
ไม่มี	๕๐.๐	๒๓.๑	๒๐.๐	๖.๙	๑๐๐	๓๐
๑ - ๑๕ ไร่	๖๘.๐	๒๑.๐	๑๐.๐	๑.๐	๑๐๐	๑๔๔
๒๐ ไร่ขึ้นไป	๕๘.๓	๒๖.๓	๑๑.๘	๓.๖	๑๐๐	๑๐๑
ไม่ทราบ	๘๐.๐	-	-	๒๐.๐	๑๐๐	๕
รวม	๖๒.๖	๒๓.๒	๑๐.๔	๓.๘	๑๐๐	๒๘๙
	(๑๘๑)	(๖๗)	(๓๐)	(๑๑)		

$$\chi^2 = ๑๒.๗๘๖ \quad \chi^2 (๐.๐๑) = ๒๑.๖๖๖$$

ตารางที่ ๑๗ ข. อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินของหัวหน้าครัวเรือนที่มีได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

กรรมสิทธิ์ในที่ดิน	ระดับการศึกษาที่ต้องการให้บุตรได้เรียนถึงชั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความสมัครใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
ไม่มี	๔๒.๗	๔๒.๗	๑๔.๖	-	๑๐๐	๒๑
มี	๒๖.๓	๕๐.๐	๒๑.๑	๑๒.๖	๑๐๐	๓๘
ไม่ทราบ	๑๖.๖	๕๐.๐	๑๖.๖	๑๖.๖	๑๐๐	๖
รวม	๓๑.๓	๔๖.๘	๑๘.๘	๓.๑	๑๐๐	๖๕
	(๒๐)	(๓๐)	(๑๘)	(๒)		

$$\chi^2 = ๖.๒๓๓ \quad \chi^2 (๐.๐๑) = ๑๖.๘๑๒$$